©teach.me.ukrainian

Конотопська відьма

The Konotop witch

graded adaptations of classic Ukrainian literature

The Konotop Witch

Adapted by Sofiia Matsiuk

for Pre-intermediate and Intermediate levels
(A2+-B1)

Edited by Solomiia Karpa

Pictures by Svitlana Zabrodina

2026

MORE BOOKS: @teach.me.ukrainian

Introduction

Ukrainian folklore has always been deeply woven into everyday life, shaping the way Ukrainians have understood the world around them for centuries. Among its many supernatural figures, the **witch** has held a particularly fascinating place. Witches appear throughout Ukrainian folklore, folk beliefs, and literature, and traditions associated with them have survived in some parts of Ukraine even into the twenty-first century.

Yet the Ukrainian witch has never been simply a figure of evil. In the folklore and literature of the early nineteenth century, she could be portrayed in very different ways — sometimes as a dangerous force, but sometimes as someone capable of restoring balance and delivering justice.

This is very much the case in Hryhorii Kvitka-Osnovianenko's *The Konotop Witch*. Yavdokha Zubykha, the witch at the heart of the story, becomes an unlikely instrument of justice in a town where those in power seem to have forgotten what power is actually for. The Cossack officials responsible for Konotop have lost sight of their duties, their honour, and their responsibility to the people they are supposed to serve. Instead, they occupy themselves with personal ambitions, ridiculous schemes, and superstition. How exactly Yavdokha becomes involved — and what happens when she does — is something you will discover as you read.

Written in 1833 and first published in 1837, *The Konotop Witch* has become one of the best-known works of early Ukrainian prose. The prominent Ukrainian-American literary scholar **George G. Grabowicz** has even described it as "perhaps the best work of Ukrainian prose of the early 19th century."

And the story has had a life far beyond the page. Over the years, *The Konotop Witch* has inspired numerous stage productions and screen adaptations. In 1987, Ukrtelefilm produced a

television version of the story, followed in 1990 by *The Witch* (*Vidma*), directed by Halyna Shyhaieva and produced at the Dovzhenko Film Studio. The story has also inspired theatrical and musical productions, proving just how enduring its characters and themes have been.

The witch continues to capture the Ukrainian imagination today. In 2024, FILM.UA released a modern horror film titled *The Konotop Witch*. Rather than retelling Kvitka-Osnovianenko's story directly, **the film reimagines the figure of the Ukrainian witch in the context of Russia's modern war against Ukraine** — almost two centuries after the original work was written.

Perhaps that is part of what makes *The Konotop Witch* such an important piece of Ukrainian literature. Beneath its witches, magic, humour, and absurdity lies a sharp satire of ignorance, superstition, irresponsible leadership, and the abuse of power. At the same time, it offers readers a glimpse into the folklore, beliefs, and social world of nineteenth-century Ukraine. Nearly two hundred years later, the story is still being read, performed, adapted, and reimagined. We hope this adaptation gives you the chance to discover one of the most memorable works of Ukrainian classical literature — and to meet a witch who has been captivating Ukrainian readers for generations.

Конотопська відьма

Григорій Квітка-Основ'яненко

I

Сумний і невеселий сидів у новій світлиці конотопський пан **сотник** Микита Уласович Забрьоха. Він був гарний хлопець, але у святу неділю не одягнув білу сорочку і шовкові сині штани не зняв, коли ішов спати. Так і ночував одягнутий – добре, що хоча б приїхав додому опівночі. Не важливо чи спав, чи ні, а слуги будили його на світанку. Прокинувся, помолився Богу, понюхав тютюну з **Ромен***, послухав, що люди писали йому в листах, відповів на ті листи і нарешті залишився сам у світлиці. Голова не розчесана, чуб не голений, лице невмите, очі заспані, вуса нерозчесані, сорочка зі вчора. Біля нього на столі стояло багато всього – люлька і гаманець, каламар, гребінець і повна чашка **дулівки*** – Пазька налила її ще вчора ввечері. **Сотник** хотів випити з журби ту наливку, але так сильно засумував знову, що забув, ліг спати і заснув. А коли прокинувся, то вже не дуже хотів наливки, бо думав уже про нову журбу.

Яка ж біда сталася і чому **сотник** так сумував? Зачекайте трохи, зараз я все розповім: і звідки **сотник** приїхав пізно, і чому він не міг виспатися. Лише дайте мені тютюну міцного, якщо маєте, і слухайте мою історію.

сумний — sad, **невеселий** — cheerless, **світлиця** — living room in a traditional ukrainian house, **конотопський** — from Konotop, **пан** — sir, **сотник — in Cossack Hetman State (17th–18th century), sotnyk was a cossack leader who commanded a company of about one hundred soldiers (sontya) and ruled over a local district with military, administrative, and judicial authority;** **святий** — holy, **одягнув (inf. одягнути)** — put on, **шовковий** — silk, **зняв (inf. зняти)** — took off, **ночував (inf. ночувати)** — spent the night, **одягнутий (inf. одягнути)** — dressed, **хоча б** — at least, **приїхав (inf. приїхати)** — arrived, **опівночі** — at midnight, **слуга** — servant, **будили (inf. будити)** — woke, **світанок** — dawn, **прокинувся (inf. прокинутися)** — woke up, **помолився (inf. помолитися)** — prayed, **бог** — God, **понюхав (inf. понюхати)** — smelled, **тютюн** — tobacco, ***Ромни — місто в Україні, у Сумській області, лист** — letter, **відповів (inf. відповісти)** — replied, **нарешті** — finally, **залишився (inf. залишитися)** — remained, **розчесана (inf. розчесати)** — combed, **чуб** — forelock, **голений (inf. голити)** — shaved, **лице** — face, **невмите (inf. умити)** — unwashed, **заспані** — sleepy, **вуса** — moustache, **люлька** — pipe, **гаманець** — purse, **каламар** — inkwell, **гребінець** — comb, **повний** — full, **чашка** — cup, ***дулівка** — pear brandy, **налив (inf. налити)** — poured, **журба** — sorrow, **наливка** — liqueur, **сильно** — strongly, **засумував (inf. засумувати)** — became sad, **біда** — misfortune, **сталося (inf. статися)** — happened, **зачекайте (inf. зачекати)** — wait, **розповім (inf. розповісти)** — will tell, **звідки** — where from, **пізно** — late, **виспатися (inf. виспатися)** — get enough sleep, **лише** — only, **міцний** — strong, **якщо** — if.

Пан **сотник** Микита Уласович Забрьоха був з поважної та важливої родини. Скільки люди пам'ятають, завжди **сотенною старшиною** була родина Забрьох, а діди та прадіди Микити завжди жили у **сотенному містечку** Конотопі. Так від батька до сина передавали **сотенство**. Нещодавно помер старий **сотник** Улас Забрьоха і всі **козаки** жалкували за ним! А коли козаки хоронили його, то несли труну через весь Конотоп на руках, похоронили біля церкви і добре пом'янули на обіді. А коли випили дулівки за його душу на сороковий день, мусили вибирати нового **старшину**. Всі в один голос вибрали: «Хто буде **старшиною**? Син Уласа – Микита Уласович! Він найкращий буде!» Так Микита став **старшиною** – із сина **сотника** став **сотником**.

От він похоронив батька, трохи попрацював, вже йому двадцять п'ять років – треба одружитися, бо **нема на то ради**, треба шукати наречену... Бо батько був трохи скупий. Кожного разу, коли Микита просив батька одружитися, батько супив брови, дивився строго на сина і казав: "Коли ситуація стане краща, то одразу. Бо хто зараз одружується? Бачиш, хліб дорогий, по п'ять алтин за мішок! Та й жити ніде – от будеш мати жінку, а в нашій хаті лише дві світлиці. Де ви будете жити разом? А коли діти будуть? Будемо про це думати, коли буде кращий час". Це Микита не раз і не два слухав. А зараз, коли батько помер, новий пан **сотник** може сам вирішувати: має хату з двома світлицями, тепер треба наречену шукати.

слухайте (inf. слухати) — listen, **поважний** — respected, **важливий** — important, **скільки** — as long as, **сотенна старшина — Company Cossack Officers, родина** — family, **сотенне містечко — administrative capital and military headquarters of a district commanded by a sotnyk), передавали (inf. передавати)** — passed down, **сотенство — sotnykship**, **нещодавно** — recently, **помер (inf. померти)** — died, **козаки — the Cossacks were a democratic, highly skilled community of free warriors and frontier defenders who emerged in the late 15th century and eventually established an independent state that shaped modern Ukrainian identity, жалкували (inf. жалкувати)** — grieved, **хоронити (inf. хоронити)** — bury, **труна** — coffin, **весь** — entire, **пом'янути (inf. пом'янути)** — commemorate, **душа** — soul, **сороковий день** — fortieth-day memorial, **вибирати (inf. вибирати)** — choose, **голос** — voice, **став (inf. стати)** — became, **батько** — father, **трохи** — a little,**одружитися (inf. одружитися)** — get married, **нема на то ради — there is no solution on sth**, **наречена** — bride, **скупий** — stingy, **просив (inf. просити)** — asked for, **супив (inf. супити)** — frowned, **брова** — eyebrow, **строго** — sternly, **одразу** — immediately, **алтин** — altyn (historical currency), **мішок** — sack, **ніде** — nowhere, **сам** — himself, **вирішувати (inf. вирішувати)** — decide

Думає і думає, і все не те. Думав вже навіть про **протопопівну** з Чернігова, але й сам боявся – не рівня він для неї. Там навіть богослови сваталися і **печені гарбузи їли***. От вирішив пан Микита трохи **спуститися з неба на землю**, шукав-шукав, думав-думав... Ось вона! Так-так! Треба сідати на коня і їхати! Сів Микита Уласович на коня і поїхав!

Але куди він так швидко поскакав? Еге! Колись десь на ярмарку Микита побачив **хорунжівну** Олену – вона має хутір на Сухій Балці, він називається "Безверхий". Микита тоді дивився на дівчину і дуже дивувався: вона купує дуже багато продуктів. А коли почав розпитувати людей, то вони розказали йому, що у неї немає ні батька, ні матері – лише брат. Також розказали, що вона добра господиня, працює багато і біля корів, і у полі, а взимку доглядає винокурню. Брат її, **хорунженко**, хоч і молодий, але одружуватися не хоче – пообіцяв собі, що піде у монастир. Лише хоче перед тим як піти, сестру віддати заміж.

От наш пан **сотник** Забрьоха туди і спішить. Кішка чує, де сало лежить, а Микита чує де дівчина здорова, молода, чорноброва і худоби має багато і господарства: і хутір, і ліс, і винокурня, і млин, і вітряк. І все це буде для Олени. Тому Микита спішить і не зупиняє коня. Сам не обідав і не давав пити коню – ледве стоїть на ногах біля хутора Безверхого.

думає (inf. думати) — thinks, **все** — everything, **не те** — not right, **протопопівна — daughter of an archpriest**, **боявся (inf. боятися)** — was afraid, **рівня** — match, **богослови** — theologian, **сватался (inf. свататися)** — proposed marriage, **печений** — baked, **гарбуз** — pumpkin, ***In traditional Ukrainian culture, if a girl presents a young man with a pumpkin during a matchmaking ritual, it is a symbol of rejection,** **спуститися з неба на землю — become realistic (come down from the heaven to earth)**, **ось** — here, **поскакав (inf. поскакати)** — galloped, **еге!** — ah, **колись** — once, **десь** — somewhere, **ярмарок** — fair, **хорунжівна — daughter of a standard-bearer**, **хутір** — hamlet, **дивувався (inf. дивуватися)** — was surprised, **розпитувати (inf. розпитувати)** — ask around, **господиня** — mistress, **корова** — cow, **поле** — field, **взимку** — in winter, **винокурня** — distillery, **доглядає (inf. доглядати)** — looks after, **хорунженко — son of a standard-bearer,** **хоч** — although, **пообіцяв (inf. пообіцяти)** — promised, **монастир** — monastery, **перед тим як** — before, **віддати заміж (inf. віддати)** — give in marriage, **туди** — there, **спішить (inf. спішити)** — hurries, **кішка** — female cat, **сало** — lard, **чорноброва** — dark-browed, **худоба** — livestock, **господарство** — farm, **млин** — mill, **вітряк** — windmill, **зупиняє (inf. зупиняти)** — stops, **обідав (inf. обідати)** — had lunch, **ледве** — barely.